

Bruksela, 12 lipca 2015 r.

Dotyczy: Oświadczenie szczytu państw strefy euro
Bruksela, 12 lipca 2015 r.

Szczyt państw strefy euro podkreśla zasadniczą potrzebę odbudowy zaufania w stosunkach z władzami Grecji jako warunek wstępny ewentualnego przyszłego porozumienia w sprawie nowego programu w ramach Europejskiego Mechanizmu Stabilności (EMS). W tym kontekście kluczowe znaczenie ma przyjęcie przez władze Grecji odpowiedzialności, a następstwem zobowiązań politycznych powinna być ich skuteczna realizacja.

Państwo członkowskie strefy euro występujące o pomoc finansową z EMS powinno, gdy tylko jest to możliwe, zwrócić się z podobną prośbą do MFW¹. Jest to warunkiem wstępnym wyrażenia przez Eurogrupę zgody na nowy program w ramach EMS. Z tego względu Grecja wystąpi o dalsze wsparcie z MFW (w zakresie monitorowania i finansowania) od marca 2016 r.

Zważywszy na potrzebę odbudowy zaufania w stosunkach z Grecją, szczyt państw strefy euro przyjmuje z zadowoleniem zobowiązanie władz Grecji, by niezwłocznie uchwalić pierwszy pakiet środków ustawodawczych. Środki te, przyjęte w pełnym uprzednim porozumieniu z instytucjami, będą obejmować:

¹ Porozumienie ustanawiające EMS, motyw 8.

do 15 lipca

- usprawnienie systemu VAT i poszerzenie bazy podatkowej, by zwiększyć dochody;
- skoncentrowane w najbliższej przyszłości środki poprawiające długoterminową stabilność systemu emerytalnego w ramach całościowego programu reform emerytalnych;
- zapewnienie pełnej niezależności prawnej urzędu ELSTAT;
- pełne wdrożenie odnośnych postanowień Traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej, w szczególności poprzez zapewnienie pełnej operacyjności Rady Budżetowej przed sfinalizowaniem protokołu ustaleń i wprowadzenie quasi-automatycznych cięć wydatków w przypadku odchylenia od ambitnych celów dotyczących nadwyżki pierwotnej, po zasięgnięciu porady Rady Budżetowej i z zastrzeżeniem uprzedniej zgody instytucji;

do 22 lipca

- przyjęcie kodeksu postępowania cywilnego, który będzie stanowić zasadniczą modernizację procedur i rozwiązań stosowanych w systemie wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych i będzie w stanie znacznie przyspieszyć postępowania sądowe i obniżyć koszty;
- transpozycja dyrektywy w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków przy wsparciu ze strony Komisji Europejskiej.

Decyzja upoważniająca instytucje do wynegocjowania protokołu ustaleń może zostać podjęta niezwłocznie, ale jedynie po wdrożeniu pierwszych czterech wyżej wymienionych środków do ustawodawstwa, a także zatwierdzeniu wszystkich zobowiązań zawartych w niniejszym dokumencie przez grecki parlament, co ma zostać zweryfikowane przez instytucje i Eurogrupę. Decyzja taka zostałaby podjęta z zastrzeżeniem dopełnienia procedur krajowych i jeżeli w wyniku oceny, o której mowa w art. 13 ust. 1, stwierdzone zostanie, że spełniono warunki konieczne określone w art. 13 Porozumienia ustanawiającego EMS.

Aby stać się podstawą umożliwiającą zawarcie protokołu ustaleń, propozycja Grecji dotycząca reform musi zostać w istotny sposób rozbudowana, by uwzględnić zdecydowane pogorszenie sytuacji gospodarczej i fiskalnej kraju w ciągu ostatniego roku. Grecki rząd musi formalnie zobowiązać się do wzmocnienia swoich propozycji w szeregu obszarów wskazanych przez instytucje, z określeniem zadowalającego, jasnego terminarza działań ustawodawczych i wdrożeniowych, w tym strukturalnych poziomów odniesienia, kluczowych etapów i ilościowych wartości odniesienia, aby kierunek polityk w średnim horyzoncie czasowym był klarowny. Musi zwłaszcza, w porozumieniu z instytucjami:

- zrealizować ambitne reformy emerytalne i sprecyzować polityki w celu pełnego skompensowania skutków fiskalnych orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w sprawie reformy emerytalnej z 2012 r. i w celu wdrożenia klauzuli zerowego deficytu lub wzajemnie uzgodnionych środków alternatywnych do października 2015 r.;
- przyjąć ambitniejsze reformy dotyczące rynku produktowego z jasnym terminarzem wykonania wszystkich zaleceń pierwszego pakietu narzędzi OECD (*toolkit I*), w tym w zakresie: handlu w niedzielę; okresów wyprzedaży; własności aptek; mleka i piekarni – z wyłączeniem reform dotyczących produktów farmaceutycznych dostępnych bez recepty, które zostaną wdrożone na następnym etapie – a także otwarcia zawodów regulowanych o zasadniczym znaczeniu makroekonomicznym (np. transportu promowego). Co się tyczy działań następnych związanych z drugim pakietem narzędzi OECD (*toolkit II*), w działaniach uprzednich trzeba uwzględnić sektor produkcji;
- jeśli chodzi o rynki energii, przystąpić do prywatyzacji sieciowego operatora systemu przesyłowego energii elektrycznej (ADMIE), chyba że uda się znaleźć środki zastępcze o równoważnym skutku – stosownie do uzgodnień instytucji;
- jeśli chodzi o rynki pracy, podjąć rygorystyczne przeglądy dotyczące rokowań zbiorowych i akcji protestacyjnych oraz dokonać modernizacji w tym zakresie, a także – zgodnie z właściwą dyrektywą UE i najlepszymi praktykami – podjąć analogiczne działania wobec zwolnień grupowych, zgodnie z terminarzem i podejściem uzgodnionym z instytucjami. W oparciu o te przeglądy polityki w dziedzinie rynku pracy powinny zostać dostosowane do międzynarodowych i europejskich najlepszych praktyk i nie powinny obejmować powrotu do rozwiązań politycznych stosowanych w przeszłości, które są niezgodne z celami w postaci wspierania trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu;

- przyjąć działania niezbędne do wzmocnienia sektora finansowego, łącznie ze zdecydowanymi działaniami w odniesieniu do kredytów zagrożonych i środkami służącymi wzmocnieniu zarządzania Greckim Funduszem Stabilności Finansowej (HFSF) i bankami, w szczególności poprzez wyeliminowanie wszelkich możliwości politycznej ingerencji, zwłaszcza w procesach mianowania.

Oprócz tego władze Grecji muszą podjąć następujące działania:

- opracować znacząco rozszerzony program prywatyzacji przy zapewnieniu lepszego zarządzania; cenne greckie aktywa zostaną przeniesione do niezależnego funduszu, który dokona ich monetaryzacji poprzez prywatyzację i za pomocą innych środków. Monetaryzacja aktywów będzie jednym ze źródeł umożliwiających planowaną spłatę nowej pożyczki z EMS i wygeneruje w czasie obowiązywania nowej pożyczki środki w planowanej wysokości 50 mld EUR, z czego 25 mld EUR zostanie wykorzystane do sfinansowania dokapitalizowania banków, a inne aktywa i 50% każdego pozostałego euro (czyli 50% z 25 mld EUR) zostaną wykorzystane do zmniejszenia wskaźnika zadłużenia; pozostałe 50% zostanie wykorzystane na inwestycje. Fundusz ten zostanie ustanowiony w Grecji i będzie zarządzany przez władze greckie pod nadzorem odpowiednich instytucji europejskich. W porozumieniu z instytucjami i w oparciu o najlepsze praktyki międzynarodowe przyjąć należy ramy ustawodawcze, które zapewnią przejrzyste procedury i właściwą wycenę aktywów w przypadku ich sprzedaży, zgodnie z ustanowionymi przez OECD zasadami i standardami zarządzania spółkami będącymi własnością państwa;
- zgodnie z ambitnymi celami greckiego rządu – zmodernizować i znacząco wzmocnić grecką administrację oraz wprowadzić program, pod auspicjami Komisji Europejskiej, na rzecz budowania zdolności i odpolitycznienia greckiej administracji. Pierwszą propozycję należy przedstawić do 20 lipca po dyskusjach z instytucjami. Grecki rząd zobowiązuje się jeszcze bardziej obniżyć koszty greckiej administracji stosownie do harmonogramu uzgodnionego z instytucjami;

- w pełni unormować metody pracy z instytucjami, łącznie z niezbędnymi działaniami prowadzonymi w terenie w Atenach, aby usprawnić realizację programu i jego monitorowanie. Rząd musi prowadzić konsultacje i uzgadniać z instytucjami wszystkie projekty ustawodawcze w stosownych obszarach, odpowiednio wcześniej przed ich przedłożeniem do konsultacji publicznych lub do parlamentu. Szczyt państw strefy euro ponownie podkreśla, że wdrażanie ma fundamentalne znaczenie, w związku z czym z zadowoleniem odnotowuje, że władze Grecji zamierzają wystąpić – do 20 lipca – o wsparcie z instytucji i państw członkowskich na pomoc techniczną, i zwraca się do Komisji Europejskiej o koordynowanie tego udzielonego przez Europę wsparcia;
- z wyjątkiem ustawy o kryzysie humanitarnym rząd Grecji ponownie przeanalizuje pod kątem zmiany przepisy wprowadzone w sprzeczności z postanowieniami porozumienia z 20 lutego i odchodzące od wcześniejszych zobowiązań związanych z programem lub wskaże jasne równoważne środki rekompensujące względem nabytych praw skutkiem tego powstałych.

Wyżej wymienione zobowiązania stanowią minimalne wymogi rozpoczęcia negocjacji z władzami Grecji. Niemniej jednak szczyt państw strefy euro wyraźnie zaznaczył, że rozpoczęcie negocjacji nie wyklucza ewentualnego ostatecznego porozumienia w sprawie nowego programu w ramach EMS, który będzie musiał się opierać na decyzji co do całego pakietu (łącznie z potrzebami w zakresie finansowania, zdolnością obsługi zadłużenia i ewentualnym finansowaniem pomostowym).

Szczyt państw strefy euro przyjmuje do wiadomości, że instytucje szacują możliwe potrzeby w zakresie finansowania programu na 82 do 86 mld EUR. Zwraca się do instytucji o zbadanie możliwości zmniejszenia puli środków na finansowanie poprzez alternatywną ścieżkę fiskalną lub wyższe wpływy z tytułu prywatyzacji. Przywrócenie dostępu do rynku, co jest celem każdego programu pomocy finansowej, ogranicza konieczność korzystania z całkowitej puli środków na finansowanie. Szczyt państw strefy euro przyjmuje do wiadomości pilne potrzeby Grecji w zakresie finansowania, co uwypukla konieczność poczynienia bardzo szybkich postępów w wypracowaniu decyzji w sprawie nowego protokołu ustaleń: potrzeby te szacuje się na 7 mld EUR do 20 lipca i dodatkowe 5 mld EUR do połowy sierpnia.

Szczyt państw strefy euro uznaje, jak ważne jest zapewnienie, by państwo greckie mogło uregulować swoje zaległości wobec MFW i Banku Grecji oraz wypełnić swoje zobowiązania dłużne w najbliższych tygodniach, aby stworzyć warunki umożliwiające uporządkowane zakończenie negocjacji. Ryzyko braku szybkiego zakończenia tych negocjacji pozostaje w całości po stronie greckiej. Szczyt państw strefy euro zwraca się do Eurogrupy o omówienie tych kwestii w trybie pilnym.

Mając na uwadze palące wyzwania stojące przed greckim sektorem finansowym, całkowita pula środków możliwego nowego programu w ramach EMS musiałaby obejmować ustanowienie bufora w wysokości od 10 do 25 mld EUR dla sektora bankowego w celu zajęcia się ewentualnymi potrzebami w zakresie dokapitalizowania banków oraz kosztami restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji; z kwoty tej 10 mld EUR udostępniono by natychmiast na wyodrębnionym rachunku w EMS.

Szczyt państw strefy euro jest świadomy, że szybka decyzja w sprawie nowego programu jest jednym z warunków umożliwienia ponownego otwarcia banków, co pozwoli uniknąć zwiększenia całkowitej puli środków na finansowanie. EBC/jednolity mechanizm nadzorczy przeprowadzą kompleksową ocenę po okresie letnim. Całkowity bufor uwzględni ewentualne niedobory kapitału w następstwie kompleksowej oceny, po zastosowaniu ram prawnych.

Istnieją poważne obawy co do zdolności obsługi greckiego zadłużenia. Jest to wynikiem rozluźnienia polityk w ciągu ostatnich 12 miesięcy, co w ostatnim czasie doprowadziło do pogorszenia wewnętrznego otoczenia makroekonomicznego i finansowego. Szczyt państw strefy euro przypomina, że państwa członkowskie strefy euro w ostatnich kilku latach przyjęły znaczący pakiet środków wspierających zdolność obsługi greckiego zadłużenia, dzięki czemu złagodzone ścieżkę obsługi greckiego zadłużenia i w dużym stopniu obniżono koszty.

W tym kontekście i w świetle ewentualnego przyszłego programu w ramach EMS oraz w duchu oświadczenia Eurogrupy z listopada 2012 r. Eurogrupa jest gotowa – w razie konieczności – rozważyć ewentualne dodatkowe środki (dłuższe okresy karencji i spłaty) służące zapewnieniu, by potrzeby w zakresie finansowania brutto pozostały na poziomie umożliwiającym ich zaspokajanie w stabilny sposób. Środki te, będą uzależnione od pełnej realizacji środków, które zostaną uzgodnione w ewentualnym nowym programie i zostaną rozpatrzone po pierwszym pozytywnym zakończeniu przeglądu.

Szczyt państw strefy euro podkreśla, że nie można przeprowadzić nominalnych redukcji wartości długu.

Władze Grecji potwierdzają swoje jednoznaczne zobowiązanie do pełnego i terminowego wypełnienia swoich zobowiązań finansowych wobec wszystkich wierzycieli.

Pod warunkiem spełnienia wszystkich niezbędnych warunków zawartych w niniejszym dokumencie, Eurogrupa i Rada Zarządzająca EMS mogą, zgodnie z art. 13 ust. 2 Porozumienia ustanawiającego EMS, upoważnić instytucje do negocjowania nowego programu w ramach EMS, jeżeli w wyniku oceny, o której mowa w art. 13 ust. 1, stwierdzone zostanie, że spełniono warunki konieczne określone w art. 13 Porozumienia ustanawiającego EMS.

Aby ułatwić wspieranie wzrostu gospodarczego i tworzenie miejsc pracy w Grecji (w kolejnych 3–5 latach), Komisja będzie ściśle współpracować z władzami greckimi, w celu zmobilizowania do 35 mld EUR (w ramach różnych programów UE), by finansować inwestycje i działalność gospodarczą, w tym w MŚP. Jak środek nadzwyczajny i z uwagi na szczególną sytuację Grecji, Komisja zaproponuje zwiększenie poziomu płatności zaliczkowych o 1 mld EUR, aby zapewnić natychmiastowy bodziec dla inwestycji, czym zająć muszą się unijni współprawodawcy. Możliwości finansowania Grecji zapewni również plan inwestycyjny dla Europy.
